

Централізована бібліотечна система
Деснянського району м. Києва

Бібліотека № 115 для дітей

Казкові квіти Петриківки

*Бібліографічна довідка
для учнів 5-9 класів та організаторів дитячого читання*

Київ - 2015

Мета бібліографічної довідки:

- розширення знань учнів про види декоративно-ужиткового мистецтва України, зокрема, ознайомлення з історією та технікою виконання петриківського розпису;
- виховання творчої особистості, залучення учнів до надбань скарбниці народного мистецтва та пробудження інтересу до народної творчості.

Матеріал у бібліографічній довідці розташований за алфавітом прізвищ авторів.

Сподіваємось, що бібліографічна довідка стане в нагоді учням та їхнім батькам для самоосвіти, а також організаторам дитячого читання – на допомогу у підготовці та проведенню масових заходів.

Укладач : Проценко А. М.
Відповідальна за випуск : Приходько Н. О.

Історична довідка

Петриківський розпис, або „петриківка” —

українське декоративно-орнаментальне народне малярство, яке сформувалося на Дніпропетровщині в селищі Петриківка, звідки й походить назва цього виду мистецтва.

Петриківський розпис зародився приблизно в XVIII сторіччі, як настінний розпис. Господині розмальовували здебільшого стіни своїх хат та печі. Згодом деякі майстри почали розписувати не тільки свої хати, а й сусідні, працювати на замовлення. Коли попит на такі розписи виріс і майстрів, що мандрували, перестало вистачати – виникла так звана „мальовка”, тобто той самий розпис, що й на стіні, тільки намальований на папері, який потім вішали на стіну.

Техніка виконання розпису

Техніка малювання „від себе” є однією з визначальних рис петриківського розпису, що відрізняє його від інших технік декоративного малярства.

Виконуючи петриківський розпис, пензлик тримають трьома пальцями перпендикулярно до поверхні, що розписується. Це забезпечує вільний мазок від себе, від тонкої лінії до стовщення, тобто, починаючи з кінчика пензлика і закінчуючи натиском на його основі.

Для зображення ягід грона калини, винограду, горобини майстри часто користуються таким

„інструментом”, як власний палець. Умочивши палець у фарбу, торкаються ним до паперу й лишують кругленьку плямочку, трохи світлішу й випуклу в центрі та неначе обведену темнішим контуром довкола.

Особливістю розпису є також і те, що елементи малюнку слід виводити одним мазком: і ніжну пелюстку квітки, і гнучке стебло рослини, легким дотиком передавати і твердість плоду, і м'якість ягоди.

У 2012 році Міністерство культури України визначило *петриківський розпис* об'єктом (елементом) нематеріальної культурної спадщини України.

5 грудня 2013 року Петриківський розпис було включено до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО.

Відома техніка малювання перетворилася на бренд. Наприкінці січня 2013 року створено логотип «Петриківка». Його безкоштовно передали майстрам

селища, аби вони могли доводити покупцям автентичність своєї продукції.

Легенда

Серед багатьох петриківських легенд, котрі з

покоління в покоління передаються в селі, найромантичнішою і найдраматичнішою є легенда про місцеву вишню, котра зображена на малюнках майстрів.

Жили колись в селі закохані Оксана і Ярема. Та напав на Петриківку ворог, і вони разом із земляками стали на захист свого села.

В жорстокому бою з напасниками обоє загинули. Поховали їх в одній могилі, на якій посадили вишню-дичку. Наступного року зацвіла та вишня невідомим раніше в селі рясноцвітом, а ягоди вродили рясно-рясно і напрочуд солодкі. Так і стала петриківська вишня символом вірності і любові. І немає сьогодні в Петриківці двору, де б вона не росла...

Петриківський декоративний розпис має в своєму потенціалі незміряні можливості давнього та вічно молодого народного мистецтва для збагачення вітчизняної та світової культури.

Доторкніться до цих світлих джерел, відчуйте життєдайну силу щедрої краси, що повертає людині загублений рай з навколишньою природою і світом.

Більше дізнатися про історію та техніку петриківського розпису вам допоможуть документи з фонду нашої бібліотеки:

1. Григораш, О. Модерн і петриківський розпис : урок у 7 класі // Шкільний світ. - 2012. - берез. (№ 12). - С. 17-18.

2. Декоративно-ужиткове мистецтво. Т. 2. Л-Я : словник / за заг. ред. Я. П. Запаска ; рец. Р. В. Захарчук-

Чугай [та ін.] ; ред. Холявка Н. А. - Львів : Афіша, 2000. - 363 с.

3. Денисюк, Л. Заспівай мені, райська птахо! : урок за програмою „Мистецтво. Образотворче мистецтво” // Шкільний світ. - 2014. - квіт. (№ 8). - С. 7-8.

4. Енциклопедія дитячої творчості. Юні таланти України : 1 вип. / ред. Болгов І. - К. : УКЖ ; ІБД, 2010. - 280 с. : фотоіл.

5. Кудря, О. Казковий птах в обрамленні рослин : техніка петриківського розпису // Шкільний світ. - 2012. - квіт. (№ 16). - С. 8-9.

6. Мельник, В. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва / худож. В. Мельник. - Тернопіль : Підручники і посібники, 2003. - 64 с. : іл.

7. Ружицький, В. А. Основи петриківського розпису / В. А. Ружицький, А. О. Малиніна. - Х. : Скорпіон, 2003. - 32 с. : фотоіл.

8. Стокоз, Л. Казкові квіти Петриківки // Шкільний світ. - 2013. - берез. (№ 6). - С. 6-7.

9. Шевченко, Т. Погляд через століття : Петриківський розпис : альбом дитячих робіт дитячої зразкової студії декоративного розпису ДООЦ Оболонського району м. Києва. - К. : Україна, 2010. - 32 с. : іл.

WEBліографія:

Віртуальна майстерня Петриківського розпису
<http://petrikovka.dnepredu.com/>

Петриківський розпис

<http://petrykivkapaint.livejournal.com/>

Петриківський розпис

http://www.etno-selo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=248&Itemid=138&lang=ua

Центр народного мистецтва "Петриківка"

<http://petrykivka.jimdo.com/>

